

Coronakrisen får gigantiska effekter på samhället

Foto: Boliden

Kerstin Hallsten
Chefekonom
kerstin.hallsten@industriarbetsgivarna.se
0702-67 70 25

Världen är i en kris utan motstycke som drabbar och kommer att drabba samhället hårt. Epidemin i sig men framförallt efterföljande politiska åtgärder för att minska smittspridningen har redan fått och kommer att få omfattande ekonomiska konsekvenser. Många bedömare tror på ett rejält fall i produktion och efterfrågan, men under en relativt kort period. Därefter inleds en återhämtning. Vi delar den här bilden, men det kommer att ta tid innan produktionen är tillbaka på nivån innan fallet.

Osäkerheten om den framtida utvecklingen är dock extremt stor. Förloppet påverkas av vilka åtgärder som vidtas från politiskt håll. Regeringar och centralbanker har redan agerat för att begränsa de negativa effekter som drabbar individer och företag till följd av de åtgärder som vidtagits för att begränsa smittspridningen. Men här finns det mer att göra. Samtidigt är det helt avgörande att så snart som möjligt få tillbaka samhället till det normala. För detta krävs helt andra satsningar än vad som vanligtvis görs, eftersom samhället nu drabbas av en kraftig negativ chock. Det handlar till exempel om satsningar på ny teknik som gör att vi får mer information om virusets spridning; vilka har haft viruset och vilka har det nu.

Vad ser vi då för effekter på samhällsekonomin så här långt? Än så länge finns det inte så mycket ny data om den faktiska utvecklingen efter att pandemin bröt ut. En del indikatorer över stämningläget i ekonomin har dock inkommit och därtill finns finansiell information. Statistiken visar i många fall på kraftiga sättningar. Dessa saknar i vissa fall motstycke. Tjänstesektorerna är hittills hårdast drabbade och läget på arbetsmarknaderna försämras snabbt. I Kina, som ligger före, blev det i februari kraftiga ras i industriproduktion, export, investeringar, konsumtion och inköpschefsindex. Inköpschefsindex sedan steg oväntat mycket i mars, men den sammantagna bilden tyder ändå på en svag utveckling framöver i Kina.

I USA, euroområdet och Sverige har stämningläget i ekonomin och läget på arbetsmarknaden tydligt försämrats. Hela 6,6 miljoner personer anmälde sig som arbetslösa denna vecka i USA, en uppgång som saknar motstycke. I Sverige varslades 36 800 personer i mars.

De initiala effekterna på de finansiella marknaderna var kraftiga och i vissa avseenden oväntade. Viljan att ta risk försvann varmed börskurserna föll, liksom priset på andra finansiella tillgångar och råvaror. Oväntat var dock att även guldpriset föll och att räntan på exempelvis långa statspapper i USA steg. Under de senaste två veckorna har det blivit en viss stabilisering efter den initiala chockvågen.

Diagrambilaga

Kina

Kina var först ut i den pandemi vi befinner oss i och först ut när det gäller att se spår av utbrottet i statistiken. Stora fall noterades i produktion och efterfrågan i februari. Industriproduktionen och exporten föll med nästan 15 procent i årstakt. De privata investeringarna minskade med 26 procent på ett år och arbetslösheten steg brant. Under de senaste två veckorna har det inkommit en del statistik som visar på en återhämtning.

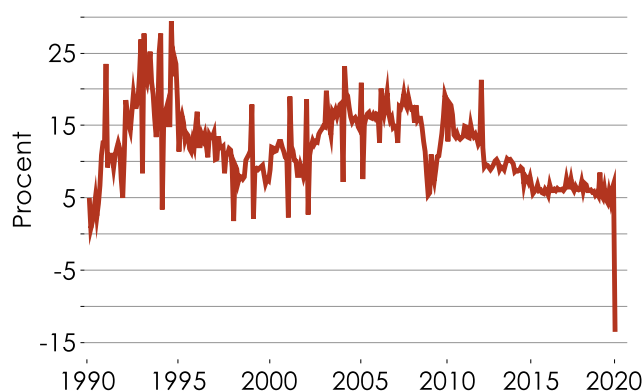
Inköpschefsindex för tillverkningsindustrin som föll brant i för februari återhämtade sig i mars och ligger nu ungefär på samma nivå som innan fallet (se diagram 1.4). Detta gällde både för synen på produktion, ordergång, leverans av insatsvaror och sysselsättning. Utfallet var betydligt starkare än väntat. Frågorna handlar dock om situationen jämfört med månaden innan. Uppgången måste därför ses i ljuset av det extremt svaga februariläget.

Globala inköpschefsindex för både tillverkningsindustrin och tjänstesidan föll också brant i februari, vilket drevs av utvecklingen i Kina (se diagram 1.5). I flertalet andra ekonomier med undantag för Kinas grannländer steg dock indexet. Även indexet för global tillverkningsindustri steg sedan i mars.

Kina har fortsatt sin linje att bedriva en mer expansiv ekonomisk politik och man sänkte bankernas reservkrav i mitten av mars. Policyräntan är däremot oförändrad, men marknadsräntorna har fortsatt ned. Mer expansiva finansiella förhållanden bör ge bränsle till den ekonomiska utvecklingen, även om effekterna i detta läge kan antas bli betydligt mindre än i en vanlig sättning i ekonomin.

1.1 Industriproduktion

Årstakt

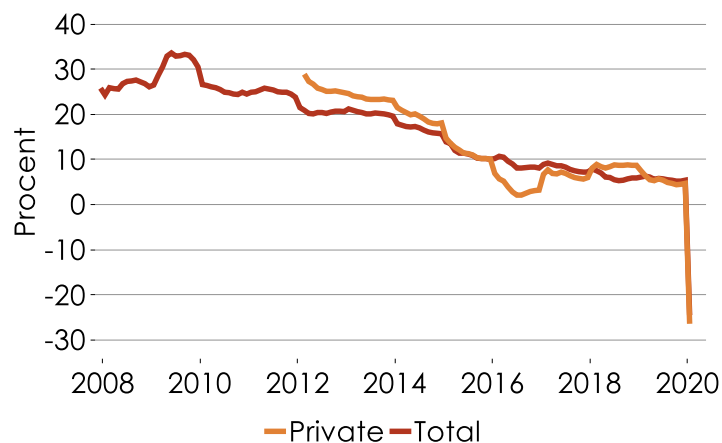

1.2 Export

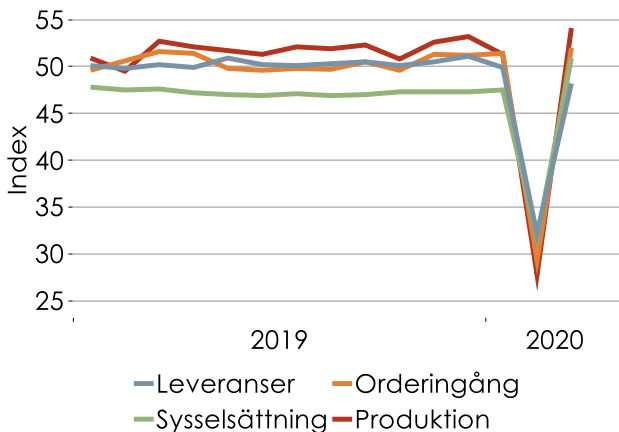
Årstakt

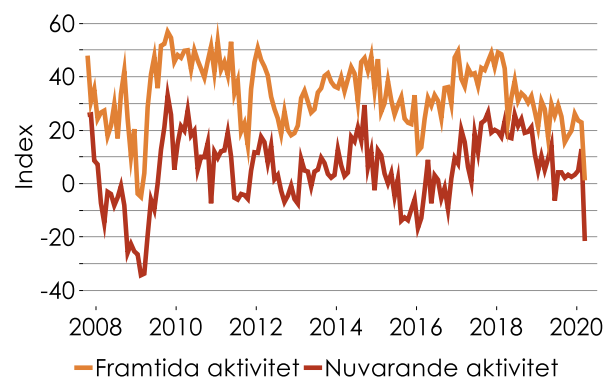
1.3 Investeringar

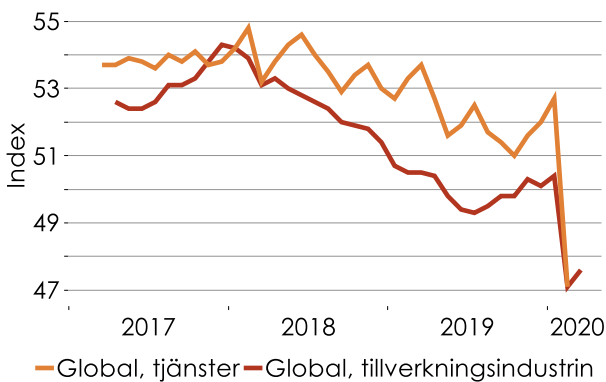
1.4 Inköpschefsindex, tillverkningsindustrin

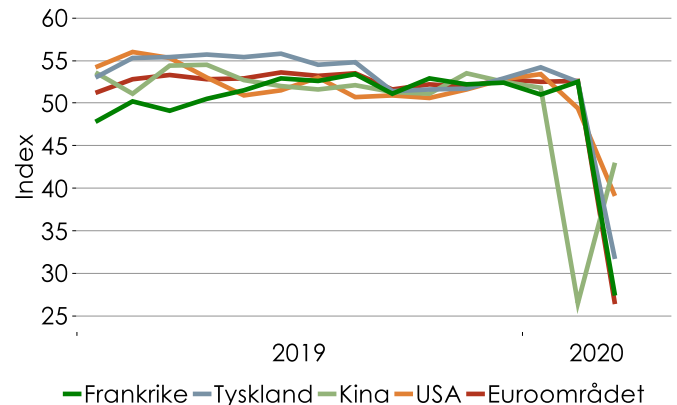
1.6 Stämningläget i tillverkningsindustrin, Federal Reserve Bank of New York

1.5 Inköpschefsindex, globalt, Markit

1.7 Inköpschefsindex, tjänstesektorn

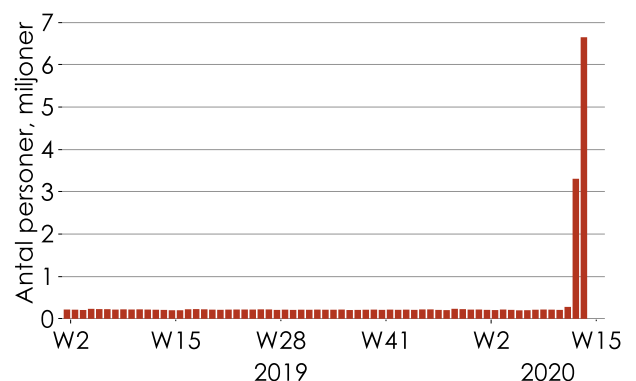

USA

I USA försämrades stämningläget hos företagen och hushållen i mars. Liksom i många andra länder är det i tjänstesektorn som situationen försämrats först och snabbast. Totala inköpschefsindexet för tillverkningsindustrin föll däremot inte så mycket. Längre leveranstider höjer dock indexet, då detta tolkas som ett tecken på förseningar på grund av hög efterfrågan. I stället borde det sänka indexet då ökade leveranstider snarast kan kopplas till utbudsproblem. New York Feds och Philadelphia Feds barometrar över aktiviteten i tillverkningsindustrin föll dock brant.

På arbetsmarknaden har epidemin satt tydliga spår. Det blev en gigantisk uppgång, 6,6 miljoner, i antalet personer som anmälde sig som arbetslös denna vecka, en uppgång som saknar motstycke. Uppgången var en dubbling från förra veckans höga siffra. Den tidigare högsta noteringen i modern tid är från finanskrisen 2009 då 665 000 personer anmälde sig som arbetslösa.

1.8 Antalet nya arbetslösa

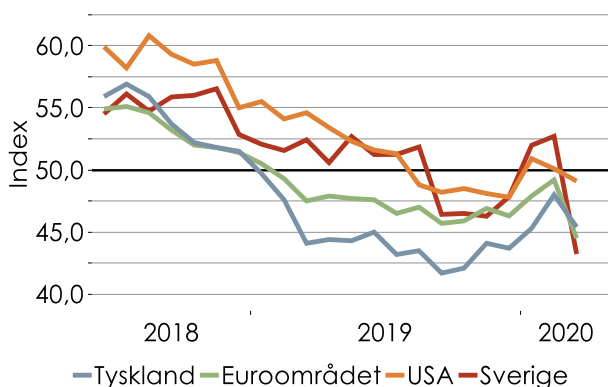
Euroområdet

Även i euroområdet syns stora fall i olika förtroendeindikatorer för mars. Nedgången är störst inom tjänstesektorn, handel och i Italien.

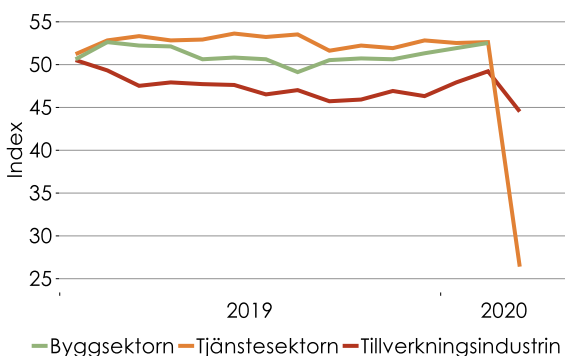
Utmärkande är även fallet i IFO-indexet för Tyskland i mars. Konfidensindikatorn för hushållen föll också.

Som väntat är den tydligt svagare än normalt i Italien. Se diagram nedan.

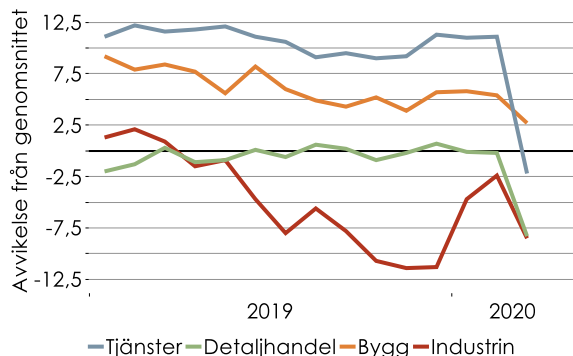
1.9 Inköpschefsindex, tillverkningsindustrin, Markit

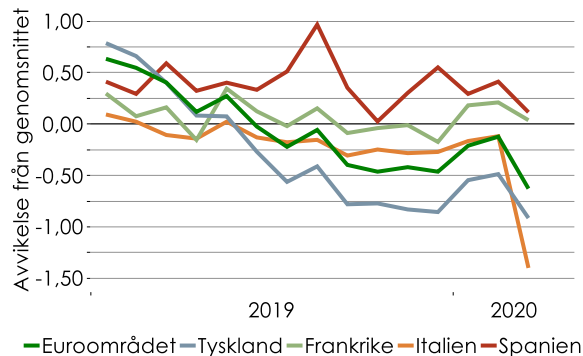
1.10 Inköpschefsindex Markit

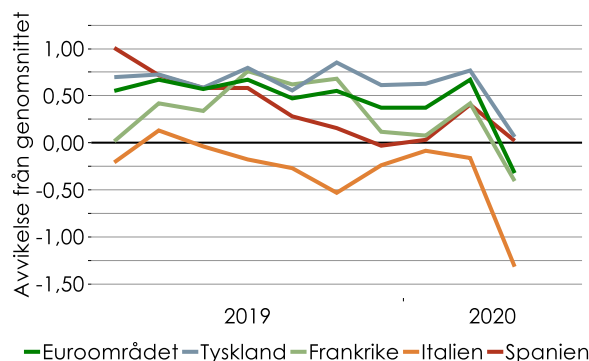
1.11 DG ECFIN:s konfidensindikator, euroområdet

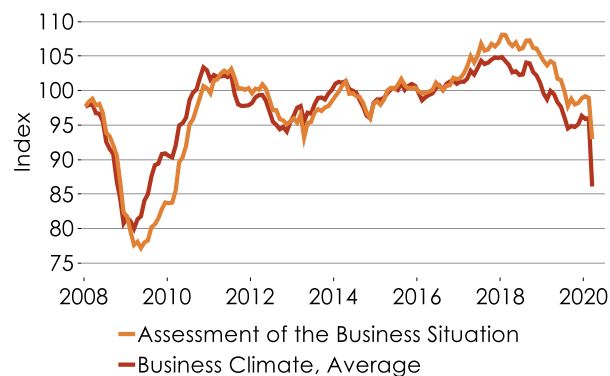
1.12 DG ECFIN:s konfidensindikator för industrin

1.13 DG ECFIN:s konfidensindikator för hushåll

1.14 IFO-index i Tyskland

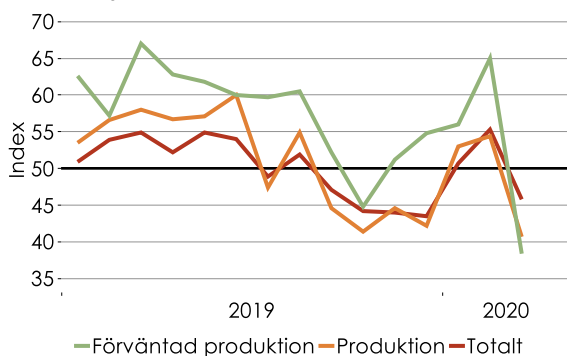

Sverige

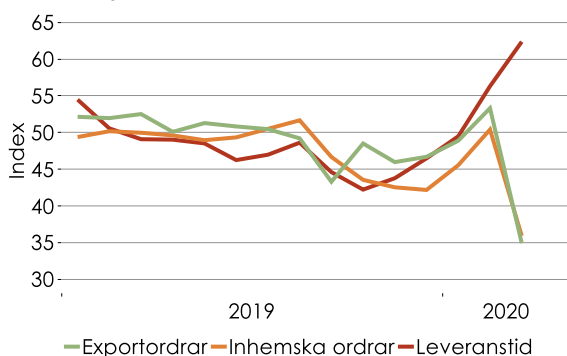
Liksom i omvärlden blev det ett tydligt fall i inköpschefsindex för tjänstesektorn och tillverkningsindustrin i mars. Fallet på nästan 10 indexenheter för tillverkningsindustrin är den största månatliga nedgången i indexet, som har funnits i 25 år. Det var främst orderingång som drog ned indexet, följt av produktionen. Leverantörernas leveranstider steg kraftigt vilket bidrog positivt till PMI-total. Detta är dock inget styrketecken utan visar på problem i distributionen.

I Sverige har varslen fortsatt. Under mars månad var det sammantaget 36 800 personer som varslades om uppsägning. Flest personer har varslats om uppsägning inom hotell och restaurang, bemanning samt besöksnäring. Inom tillverkningsindustrin är varslen relativt sett få.

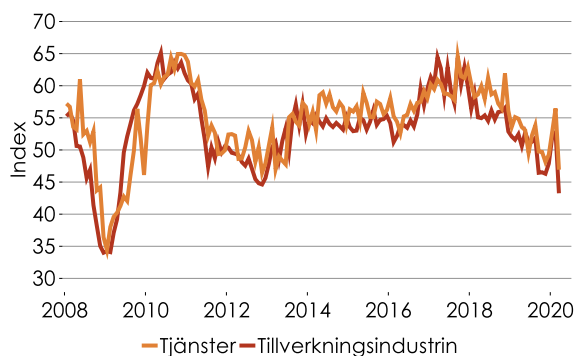
1.15 Inköpschefsindex

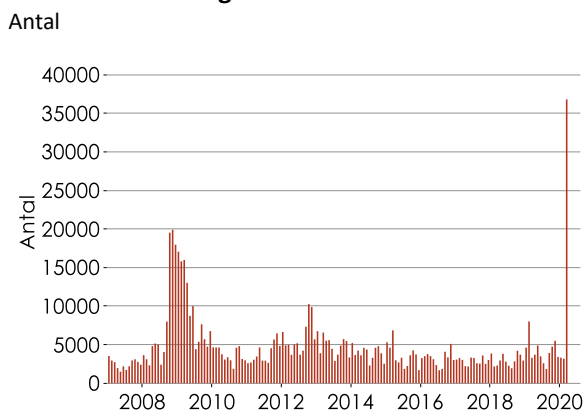
1.16 Inköpschefsindex

1.17 Inköpschefsindex

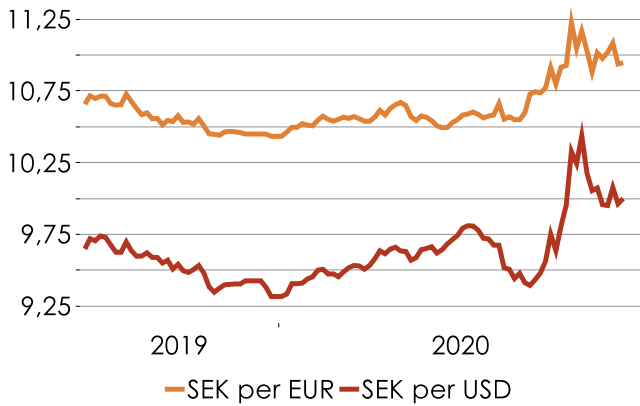

1.18 Varsel i Sverige

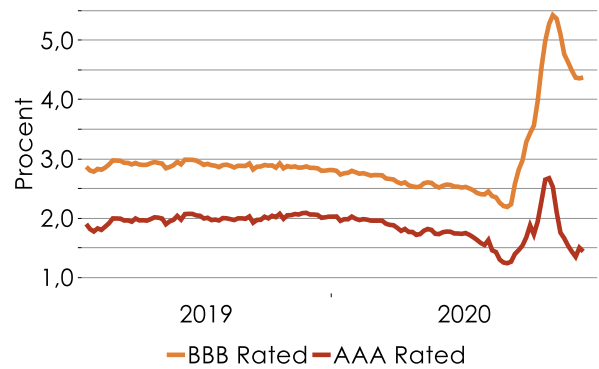

Finansiella marknader

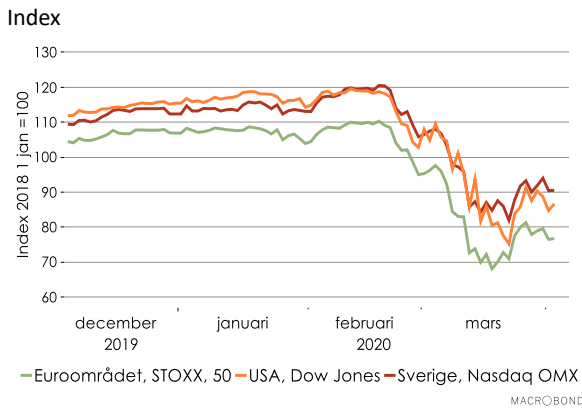
1.19 Kronans växelkurs

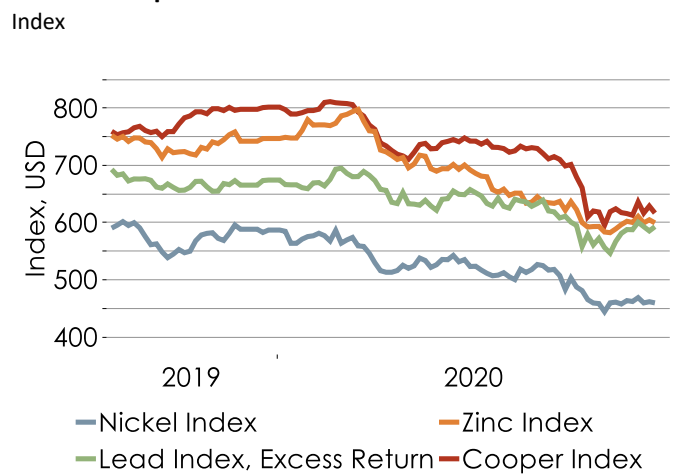
1.22 Räntor på företagsobligationer i USA, 5-åriga Procent

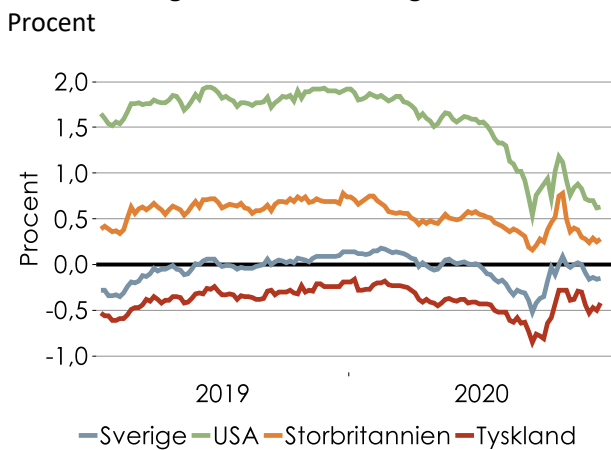
1.20 Aktieindex

1.23 Råvarupriser

1.21 Statsobligationsräntor, 10-åriga

1.24 Råvarupriser

